

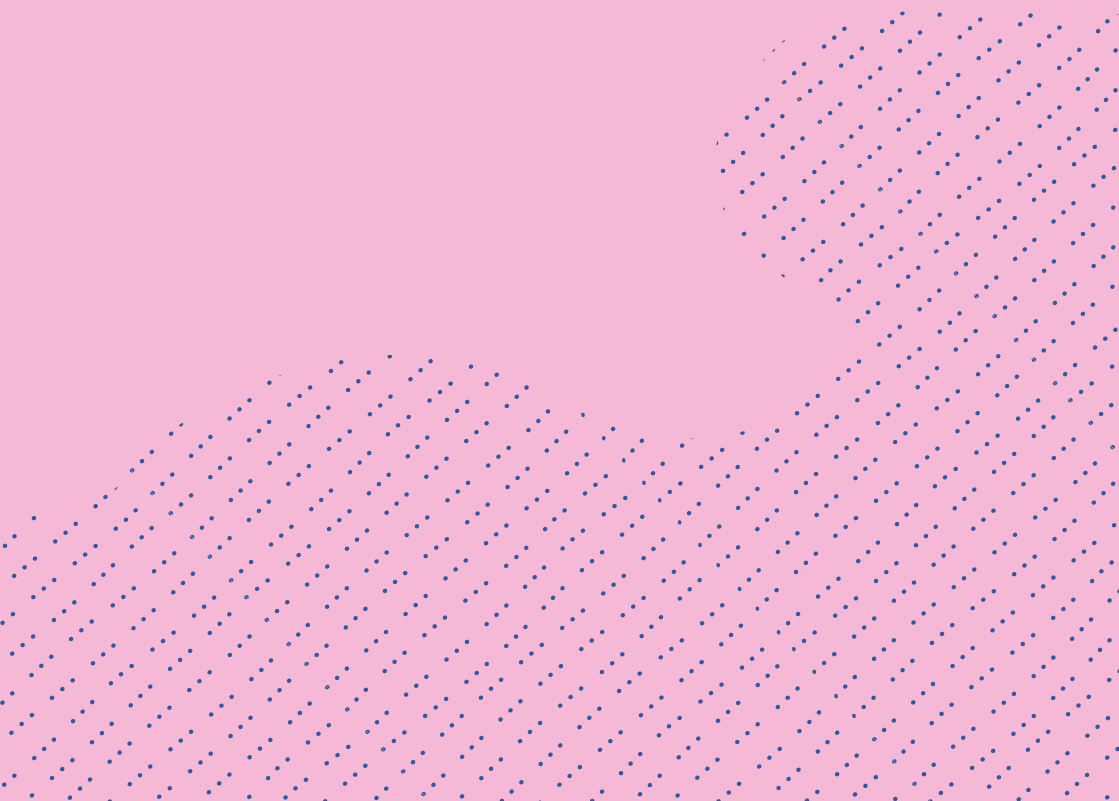
DEN GODE LODSEJER- DIALOG

SPOR

**Vil I etablere et spor
der går over privat jord?**

**Vi har samlet de bedste råd
fra vores stigrupper til en
god dialog med private lodsejere.**

SPOR har siden 1997 hjulpet frivillige med at lave stier på privat jord over hele Danmark. Erfaringerne viser tydeligt, at en god dialog med lodsejerne er afgørende for, om projektet lykkes. Med støtte fra Nordea-fonden har vi her samlet nogle af de vigtigste erfaringer og råd, så I kan skabe et godt grundlag for samarbejdet, inden I går i gang med at kontakte lodsejerne.



Hvem er lodsejerne?

Lodsejere kan være mange forskellige – alt fra landmænd, skovejere og sommerhusejere til kommuner og Naturstyrelsen. Et godt sted at starte er at få et overblik over hvem der ejer hvad, dette kan nemt gøres med et matrikelkort hentet fra kommunen. Her har vi fokus på de private lodsejere, som ofte har et nært og personligt forhold til deres jord og for nogle er det også deres levebrød. Dialogen handler altså ikke kun om, hvor stien skal gå, men om at lytte til lodsejeren og forstå deres tilknytning til stedet.

Kend reglerne – og gør dem tydelige fra start

Før I begynder at tage kontakt, er det vigtigt at gøre jer klart, hvad de juridiske rammer for jeres aftale er. Både for jeres egen skyld og for lodsejerens – er der tale om en frivillig aftale, en begrænset bindingsperiode eller kompensation?

For at etablere en sti, der går over privat jord, skal I lave enten en skriftlig eller mundtlig aftale. Vi anbefaler dog at have en skriftlig tilladelse fra alle de lodsejere, der bliver berørt af ruten, så I har et klart og tydeligt aftalegrundlag. Det kan lyde som en stor opgave, men det skaber tryghed, når I kan forklare, hvordan det foregår, og hvad aftalen indebærer.

Det er vigtigt, at I kan forklare, hvad en frivillig aftale betyder. En frivillig aftale er en ikke-bindende aftale om adgang til at etablere og benytte stien. Aftalen kan altid opsiges, f.eks. hvis jorden bliver solgt, markdriften ændres, eller der opstår nye behov.

Der kan ikke vindes hævde, og lodsejeren bevarer fuld råderet over sin jord. Det betyder, at sporet – ligesom naturen – kan ændre sig med tiden. Hvis der f.eks. dukker et ynglende ørnepar op, kan ruten justeres, eller adgangen midlertidigt lukkes.

I nogle tilfælde – f.eks. hvor der skal anlægges broer eller etableres faciliteter – vælger nogle stigrupper at lave tidsbegrænsede aftaler, f.eks. på fem år. Det vigtigste er, at rammerne og forventningerne er klare, før dialogen med lodsejerne går i gang.

Gå i dialog med åbenhed og respekt

Når frivillige ønsker at etablere stier på privat jord, er det afgørende, at dialogen foregår i øjenhøjde. Lodsejere har ofte både en stærk tilknytning til deres jord og et ønske om at bidrage til det lokale fællesskab. Men beslutningen om at sige ja kræver omtanke og tryghed.

Mange lodsejere fremhæver, hvor vigtigt det er, at første kontakt sker ved et personligt møde, hvor der er god tid til en snak. Det skaber tillid, når man sidder sammen ved et bord og tager sig tid til at lytte og forklare. En kop kaffe kan ofte gøre mere end både e-mails og mødeindkaldelser.

“Der er jo nogle landmænd, som jeg næsten ikke har snakket med i 30 år, og pludselig så skulle man jo have kaffe, og så sad vi jo og snakkede gamle dage i næsten tre timer. Det der med kontraktunderskrivelse, det var sådan set lige meget. Fordi det gjorde vi bare bagefter.”

— Frivillig

Det er også en fordel at udpege én fast kontaktperson i stigruppen, som kan stå for kontakten. Det gør det nemmere at opbygge en relation og følge op, hvis der senere skulle være spørgsmål eller ændringer.

Giv plads til lodsejerens forslag

Når I præsenterer jeres idé, er det en god idé at have et kort med, hvor en mulig rute er tegnet ind, men kun med blyant. Det er nemlig vigtigt, at det fremgår tydeligt, at det blot er et forslag – og ikke en færdig plan. En sti, der er tegnet op med blyant, kan nemt viskes ud og ændres.

“At kunne have dialogen åbent og måske nok komme med et kort, hvor der er tegnet en skitse ind, men det må gerne se primitivt ud, så man kan se, det er en skitse. Så man viser, at man også er åben for at finde på noget andet.”

— Frivillig

Lodsejeren kender sin jord bedst – og mange har haft glæde af at vende spørgsmålet om og spørge:

Hvis man vil have en god dialog med en lodsejer, så skal man gå ud og spørge lodsejeren: Hvis jeg skal fra punkt A og gerne nå ud i nærheden af punkt B, hvor kunne du så tænke dig, at den sti skulle gå?”

— Frivillig

Tag bekymringer alvorligt og find løsninger sammen

Mange lodsejere siger ja, men det betyder ikke, at de ikke har betænkeligheder. Erfaringerne viser, at det er vigtigt at lytte og tage bekymringerne alvorligt fra start. Her er nogle af de mest almindelige bekymringer, og hvordan I kan finde fælles fodslag:

- **Jagtinteresser:** Flere lodsejere udlejer jagten på deres jord, og kan derfor have betænkn timer ved at oprette en sti i samme område. En måde andre frivilliggrupper har løst dette, er ved at sætte kæder op med skilte om lukning af stien grundet jagt i bestemte perioder.
- **Vildt og kvæg:** En anden bekymring mange frivillige har hørt, er forstyrrelse af vildt dyreliv eller kvæg der plejer naturen fra hunde på stierne. En løsning til dette har andre steder været god skiltning om retningslinjer for færdslen f.eks. hunde i snor. Og hvis selv dette kan ses som problematisk, kan det også være en mulighed at vise en alternativ rute til hundeejere, væk fra områder hvor hundene kan opleves som forstyrrende.
- **Affald:** Mange kan også være bekymrede for mængden af affald der kan komme i naturen ved mange besøgende. Dette er dog et problem der hovedsageligt ses ved parkeringspladser på landeveje. For at imødekomme denne bekymring har flere frivilliggrupper tilbudt at gå stien og rydde den for skrald en gang om måneden, og efter et år gå i dialog med lodsejer om det er en reel problematik eller de gående på stien holder området rent selv.
- **Uønsket færdsel:** Flere har også udtrykt bekymring for u hensigtsmæssig færdsel, dette kan både være i form af cykler eller andet på stier hvor dette ikke er tilladt, eller parkering og toiletbesøg hos lodsejer selv. Det er vigtigt at overveje løsninger på dette, som muligheder for parkering og toilet i nærheden samt god vejvisning hertil.

Vigtigst er det, at lodsejeren oplever, at deres bekymringer bliver hørt og at gruppen er fleksibel og villig til at tilpasse projektet undervejs. Erfaringerne viser, at bekymringerne sjældent udvikler sig til store problemer, men det gør dem ikke mindre reelle. Tiltag som god skiltning, tydelig kommunikation, parkeringsløsninger og aftaler om midlertidig lukning kan gøre en stor forskel.

Når lodsejeren siger ja

Det er ikke kun bekymringer, der fylder hos lodsejerne. Mange oplever også stor glæde ved at være med. Det kan være givende at dele sin natur med andre, at møde taknemmelige besøgende – og at se sin jord blive brugt og værdsat. Flere lodsejere har oplevet, at stierne faktisk skaber mere ro, fordi de kanalisere trafikken derhen, hvor det giver mening.

De fleste siger ikke ja for deres egen skyld, men fordi det giver mening at bidrage til fællesskabet. Det gør det kun vigtigere, at deres bidrag bliver anerkendt. Så husk at sige tak. Det kan I gøre ved at invitere dem med til åbningen af sporet og huske dem i åbningstalen. Det kan være med et skilt, en tak i jeres folder, eller en omtale i lokalpressen. Små gestusser, der viser, at fællesskabet sætter pris på deres bidrag.



SPOR

spor@lf.dk - tlf. 33 39 40 90

www.spor.dk



Landbrug & Fødevarer
Vesterbrogade 4A, 4. sal
1620 København V

NORDEA
FONDEN

Landbrugs
lotteriet 

SPOR er støttet af Nordea-fonden, Landbrugslotteriet og Landbrug & Fødevarer.